

Тітаренко Аліна,
студентка 3 курсу
Факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв
Наук. керівник: **Т.П.Малихіна,**
канд.психол.наук,доцент (БДПУ)

ПРОБЛЕМА ПСИХОДІАГНОСТИКИ ДЕЗАДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ НА ПЕРШОМУ РОЦІ НАВЧАННЯ У ШКОЛІ

Актуальність роботи: На сьогодні проблема шкільної дезадаптації є дуже актуальною, адже вона перешкоджає сучасній соціалізації дитини та повноцінному формуванню її особистості, що проявляється у психологічних труднощах, починаючи від незначних мотиваційних і поведінкових порушень до повної відмови відвідувати школу. Саме тому постає потреба визначення шкільної дезадаптації молодшого школяра на ранніх етапах її прояву.

Питанням шкільної дезадаптації займалися багато вчених. Ряд робіт було присвячено вивченню особливостей дезадаптації різного віку: Л. Закутська, О. Новикова, П. Просецький, О. Фурман, О. Яковлева; варіанти шкільної дезадаптації вивчали О.А.Головко та Б.М.Головко; чинники дезадаптованості молодших школярів розглядалися О. Боделан, Г. Бурменською, Л. Здункевич, Л. Лідерс, Л. Дзюбка та ін.; діагностичні аспекти проблеми шкільної дезадаптації у дітей молодшого шкільного віку досліджували І. Коробейников, Н. Луськанова; прояви дезадаптації, викликані невротичними реакціями розглядалися В. Каган, О. Лічко, Ю. Александровським; клінічна характеристика школярів із синдромом шкільної дезадаптації досліджувалася С. Аксеньєвим, Б. Ананьєвим, О. Бовть, С. Гонюковою, О. Екеловою-Багалій, О. Захаровим, В. Каган, Л. Калініною, В. Лебединським, О. Ушанковим, Ю. Шевченко.

Мета нашого дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні проблеми дезадаптації дітей молодшого шкільного віку на першому році навчання у школі.

Загальновідомо, що шкільна дезадаптація – це утворення неадекватних **механізмів** пристосування дитини до школи у формі порушень навчання і поведінки, **конфліктних** відносин, психогенних захворювань і реакцій, підвищеного рівня тривожності та викривлень в **особистісному** розвитку, при якому знижуються здібності до навчання, погіршуються взаємини з учителями та однокласниками. Дитина досить боляче переживає всі шкільні проблеми це може супроводжуватися тривогою, відсутністю апетиту і розладами сну, та виявитися у настороженості, невпевненості, плаксивості без причини. В основі цих проблем лежить складна взаємодія індивідуальних і соціальних факторів, несприятливих для гармонійного розвитку дитини, а пусковим **механізмом** формування самих проблем.

Серед причин шкільної дезадаптації вчені (М.Г.Вієвська, О.А.Головко, Б.М.Головко, Л.О.Красовська, Н.В.Любченко) виділяють: загальний рівень фізичного і функціонального розвитку дитини, стан його здоров'я, розвиток

психічних функцій; специфіка організації навчального процесу, що виявляється у невідповідності змісту навчання і методики викладання можливостям дитини; особистості вчителя, стиль його відносин з дітьми і батьками; інтенсивність навчальних навантажень і складність сучасних освітніх програм; самооцінка молодшого школяра і стиль його взаємин з близькими значущими дорослими. Найчастіше ці чинники існують взаємопов'язано, впливають один на одного та в цілому приводять до певних труднощів у навчанні. Кожна група цих причин може давати прояви в трьох відповідних аспектах: педагогічному, психологічному та фізіологічному, що вимагає об'єднання зусиль педагога, шкільного психолога і шкільного лікаря.

Овчарова Р.В. [2] зазначає, що проблема шкільної дезадаптації може проявлятися в різних формах і мати різні причини, наслідки і локус скарг: *першою формою* є несформованість елементів і навичок навчальної діяльності, *друга форма* – несформованість мотивації учіння, *третьою формою* – нездатність до довільної регуляції поведінки, уваги, навчальної діяльності.

Отже, особливого значення набуває рання психодіагностика шкільної дезадаптації, як негативного явища, що заважає своєчасній повноцінній соціалізації дитини, гармонійному розвитку особистості, перешкоджає подальшій успішності в навчанні, загальній соціально-психологічній адаптації. Тому подальші наші зусилля будуть спрямовані на розробку системи своєчасної діагностики наявності або відсутності шкільної дезадаптації та рекомендацій вчителям та батькам, стосовно того як допомогти молодшому школяру адаптуватися до нових для нього умов.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кононко О. Шкільна дезадаптація та психологічний вік / О.Кононко // Початкова школа. – 2002. – №1. – С. 5–10
2. Овчарова, Р.В. Практическая психология в начальной школе / Р.В. Овчарова. – М.: Сфера, 1996, 240с.

Анастасія Тягнирядно,
студентка 3 курсу
факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв
Наук. керівник: **О. В. Горецька,**
к.психол.н., доцент (БДПУ)

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЩАСЛИВОЇ ОСОБИСТОСТІ

Актуальність. Поняття щастя досі не має чіткого визначення, незважаючи на спроби його тлумачення протягом віків. Кожна людина намагається досягти щастя, тому що воно є найважливішою метою в житті кожної особистості. Для кожної людини щастя має суб'єктивне забарвлення: вступ до університету, прийом на бажану роботу, створення родини, поява дітей, здоров'я близьких тощо. Якщо ці події життя стануть дійсністю, то на думку людини вона буде відчувати себе щасливою. І навпаки, вона боїться